

Jakub Čuška se v posledních letech vyprofiloval primárně jako malíř figur, a ty se na sebe i na nás dívají také na této výstavě. Z různých úhlů vrhají pohledy vyzývavé, podezřívavé nebo naopak zádušně apatické a takřkajíc duchem nepřítomné, kdy jejich myšlenkový svět expanduje do prostoru v podobě olejových skvrn kolem nich. Pokud by se daly shrnout témata vznášející se v tomto oparu kolem malovaných a kreslených postav, šlo by o popkulturní pojmy jako *young adult* – čili mladá dospělost, *coming-of-age* – tedy příběhů, které si dnes vyprávíme namísto komunitních přechodových rituálů a mimo jiné z jejich chybění odvozená *youth culture*.

Toto bezčasové pojetí věku a stárnutí do sebe pojalo devadesátkovou a miléniovou Y2K nostalgii se značně odlišnou možností a zkušeností dospělosti v dnešních socioekonomických podmínkách. Mileniálové se k této době vztahují přes vlastní i fikční vzpomínky a generace Z si nedávnou minulost může idealizovat či její pokřivený obraz různě ohýbat do memů a trendů na sociálních sítích. Do jisté míry se pozitivně chápané pojetí dětinskosti neprojevuje jen v mainstreamové kultuře komiksových multiverz a masově čtených knižních a manga sériích o nástrahách dospívání, ale rezonuje i v postironické fashion (Balenciaga) nebo psychologicky drobnokresebných populárních seriálech (Euphoria) či narativních videohrách (Life is Strange).

Přestože Jakub Čuška občas své práce nepokrytě pojmenovává výrazy ukotvujícími je v současnosti, ať už jde o odkaz na stavy rozšířeného vědomí (Rolling a blunt) nebo oděvní/obuvní značky (Birkenstock), vyobrazené siluety outfitů působí nezřídka pozoruhodně anachronicky. Jde hlavně o samotné vztahování se k dandysmu skrze formální motivy a četbu o tomto hnutí a životním stylu spojeném zejména s 19. stoletím. Tehdy se postava dandyho zformovala díky vzniku romantického konzumerismu, výtvarnému volnému času a na to navázané proměně té privilegovanější části městské společnosti i architektury a infrastruktury.

Atmosféra „flaneurského“ bezcílného bloumání mezi výklady obchodních domů a salonní lenošení ve vyladěných outfitech dávajících na odiv nepraktičnost a umělost je v obrazech Jakuba Čušky přítomná spíše jen jako tušená ozvěna (např. na obraze The Collector). Čuškovy postavy leckdy připomenou přízraky swingových a rock'n'rollových subkultur, tedy „potápek“ a „pásků“ z dob protektorátu a stalinistického Československa (monumentální plátno Smoke Break) nebo retrofuturistické představy o budoucnosti, která nenastala, známé třeba z karikaturních ilustrací „závadové mládeže“ v českém vydání utopicky-propagandistického Neználka ve Slunečním městě. Nenajdeme tu ani žádné násilně doslovné aktualizace, přestože by mnoho dandies asi oceňovalo dnešní oblibu propracované *skin care routine* a virální techniky na zvýraznění linie čelistí polohováním jazyka na patře.

Už rakousko-uhersko-česko-americký dekadent a dandy Arthur Breisky však na přelomu 19. a 20. století používal pro umělecká díla anglický výraz „piecy“, což je výraz, který se minimálně od začátku milénia standardně používá v malířských ateliérech a školách pro malby. Jakub Čuška se sám identifikuje hlavně jako malíř a netají se tím, že pracuje spíše intuitivně než konceptuálně, s důrazem na proces, který je pro něj stejně zautomatizovaný jako zkratka příjemný.

V prostředí zmíněných hudebních subkultur z půlky minulého století se dominantně projevovali muži, mezi historickými dandies se dlouho ženy považovaly za neschopné mít vybraný vkus. Chtělo by se říct, že příznakově mužské jsou až na nemnohé výjimky i figury v pracích Jakuba Čušky. U něj však žádnou utlačující maskulinitu nenajdeme, chlapecké tváře tu naopak často odrážejí ambivalentní zranitelnost jako v titulním obraze The Lost Dandy nebo naopak klidnou vyrovnanost při chvílích odpočinku, přemýšlení a denním snění.

Jakub Čuška (*1989) žije a pracuje v Olomouci, vystudoval malbu na Akademii výtvarných umění v Praze v ateliéru Martina Mainera a poté Marka Meduny. Samostatně vystavoval v pražské Karpuchina Gallery (Untitled Dreams, 2024) nebo v ostravské Galerii Dole (Dreams are Bigger, 2024). Společně s Adélou Janskou vystavoval v olomoucké Rub Gallery (Vzchop se! Bud' malířem škaredých věcí, 2022), loni se zúčastnil například skupinové výstavy Faceless v Galerii výtvarného umění v Ostravě.